

آموزش تلفیقی از دیدگاه والدین و اولیای مدرسه

(کزارشگر: پریسا آهنگری)

مقدمه

آموزش تلفیقی مدلی از آموزش است که در آن دانش آموزان با نیازهای ویژه در کنار دانش آموزان عادی و با استفاده از معلم رابط در مدارس عادی مشغول به تحصیل می گردند. هدف از آموزش تلفیقی فراهم آوردن امکانات آموزشی مناسب، ایجاد فرصتهای برابر با افراد عادی و آشنا نمودن دانش آموزان عادی با این گروه از کودکان و نحوه تماس صحیح با آنان است.

احسان اسماعیل صادق^۱ یکی از دانش آموزان کم شنوا است که به عنوان دانش آموز تلفیقی در مدرسه عادی در کلاس چهارم ابتدایی تحصیل می کند. وی به مدرسه و تحصیل علاقه وافری دارد و هم اکنون به یادگیری کتابهای درسی و غیردرسی در "آموزشگاه قاضی" می پردازد و از کمکها و خدمات معلم رابط که به مدت یک روز در هفته به مدرسه می آید، استفاده می کند. با توجه به اینکه همدلی و همراهی اولیا و مربیان متضمن سلامت روانی و هموار کننده بستر رشد و شکوفایی شخصیت کودکان و نوجوانان است، از این رو در سایه حسن رابطه اولیا با پدر احسان اسماعیل صادق و معلم وی مصاحبه ای ترتیب داده شده تا خوانندگان گرامی از وضعیت دانش آموزان تلفیقی در مدارس عادی مطلع گردند. در مصاحبه ذیل وضعیت و مشکلات این گروه دانش آموزان در مدارس عادی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

اینجانب در انجمن کودکان ناشنوا کلاً فرصتی برای همکاری نزدیک با اولیای مدرسه فرزندم را ندارم اما همسرم ارتباط تنگاتنگی با آنان دارد و اصولاً من و همسرم بیشتر اوقات خود را صرف همکاری به احسان می نمایم و اولویت زندگی خود را در درجه اول، رسیدگی لازم به مسائل درسی و رفتاری او قرار

این سیستم دانش آموزان تلفیقی در مدارس عادی در کنار سایر دانش آموزان قرار می گیرند و با مشاهده ویژگی های خود در مقایسه با دیگران، تلاش می کنند تا بر ناتوانیهای خود غلبه کنند.

من به نسبت آنچه حدس می زنی در مدرسه فرزندتان همکاری دارید. ج- با توجه به کثرت فعالیت

من به حساب آقای اسماعیل صادق تا شکر از حضورشان در این مصاحبه، ضمناً نظر خود را در رابطه با مدرسه تلفیقی بیان کرده و آنها از ادامه تحصیل فرزندتان در این مدرسه، شاکت دارید؟

ج- ضمن عرض تشکر از شما در پاسخ به این سؤال باید بگویم، بلی کاملاً رضایت دارم زیرا با استفاده از

داده‌ایم...

س- لطفاً در رابطه با فعالیت خودتان در انجمن کودکان ناشنوا بیشتر توضیح دهید؟

ج- از سال ۱۳۵۷ فعالیت غیردولتی خود را در رابطه با تعداد محدودی از والدین کودکان ناشنوا شروع کردم که به مرور زمان بدلیل افزایش جمعیت آن، تصمیم گرفته شد که مؤسسه‌ای را به نام حمایت از کودکانی که دچارافت شنوایی اند تأسیس نمایم. هدف این مؤسسه ترغیب دانش آموزان برای کسب معلومات و آموزش تلفیقی نیز می‌باشد.

س- به نظر شما، مهمترین مشکل دانش آموزان ناشنوا در رابطه با آموزش تلفیقی در مدارس عادی چیست؟

ج- به نظر من مهمترین مشکل این دسته از دانش آموزان در مدارس عادی، عدم شناخت دقیق اولیای آموزشی و دانش آموزان عادی در مورد کم شنوایان است. به عبارت دیگر، دانش آموزان عادی با خصایص و ویژگی‌های ناشنوایان آشنا نبوده و سوالات بسیاری را در ذهن خود در مورد آن، کنکاش می‌کنند و در نهایت برای کسب پاسخ سوالات از خود دانش آموز ناشنوا سؤال می‌کنند که این مسئله باعث مشکلات عدیده‌ای در این مدارس می‌گردد.

در حال حاضر مدرسی که دارای دانش آموزان تلفیقی هستند، اطلاعاتی را کسب کرده اند اما اقدام

اساسی در این مورد انجام نگرفته است. البته از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی توصیه‌های آموزشی برای مدارس شهر تهران برای کلیه مقاطع تحصیلی اعم از ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان ارسال شده تا مدیران آموزشگاهها بتوانند اطلاعات مفیدی را از دانش آموزان تلفیقی بدست آورند و به کار بندند...

به طور کلی سطح اطلاع رسانی و آگاهی والدین و افراد جامعه از وجود این دسته از دانش آموزان کافی نیست ولی با توجه به سیستم آموزش تلفیقی می‌توانم بگویم که این روش برای تمامی دانش آموزان استثنایی بسیار مفید است و می‌تواند مشکلات آنان و خانواده‌هایشان را کاهش دهد.

س- پیشنهاد شما در رابطه با بهبود این آموزش چیست؟

ج- با توجه به اینکه فرزند من در میان عده کثیری از همکلاسی‌های خود، درس می‌خواند به نظر من وظیفه معلم در این باره بسیار ظریف و حساس است. به طوریکه وی موظف است همگام با نظارت بر دانش آموزان دیگر، به دانش آموز تلفیقی نیز توجه خاص داشته باشد و همین امر آهنگ و سرعت طبیعی آموزش را مختل می‌نماید. بنابراین با کاهش تعدادی از دانش آموزان در کلاس‌های درس، معلم زمان بیشتری را برای رسیدگی به همگان پیدا می‌کند و فشارهای حاصله در مورد وی تا حدودی کاهش می‌یابد.

س- برای بهبود امر دانش آموزان تلفیقی در مدارس چه پیشنهادی را ارائه می‌کنید؟

ج- به نظر من با توجه به اینکه نزدیک به ۵۰۰ دانش آموز کم شنوا در مدارس عادی مشغول به تحصیل می‌باشند، مهمترین مسئله، شناسایی دانش آموزان کم شنوایی که به تحصیل ادامه می‌دهند و سایر کودکانی که هنوز به سن تحصیل نرسیده‌اند (در آینده نزدیک به مدارس عادی وارد خواهند شد)، می‌باشد.

نکته مهم دیگر ارایه آموزش و افزایش سطح عملکرد معلمان رابط است، زیرا معلم رابط با ارایه اطلاعات درست و دقیق به سایرین، می‌تواند بینش و نظر مثبتی را نسبت به دانش آموزان تلفیقی در آنها ایجاد کند. مسئله دیگر ارایه خدمات و تسهیلات توانبخشی مناسب مثل ارایه سمعک به این دسته از دانش آموزان است. به طور کلی یکی از مشکلات اساسی والدین تهیه سمعک مناسب و تعمیر سمعک‌های از کار افتاده فرزندانشان است، زیرا سهمیه‌ای که از طرف سازمان بهزیستی اعطای می‌شود، بسیار محدود است و عده‌ای از والدین سعی می‌کنند آن را از بازار آزاد تهیه کنند که امکان آن برای تمام والدین از نظر هزینه و زمان مقدور نمی‌باشد. پس خواهشمندم مسوولین امر بدین مسئله توجه خاص مبذول دارند و تسهیلاتی را برای تهیه خرید و تعمیر سمعک در اختیار والدین قرار دهند.

نکته ضروری دیگر تدوین یک سیستم برنامه ریزی دقیق برای کنترل و هدایت کلاس های توانبخشی دانش آموزان تلفیقی در طول تابستان است. زیرا با استفاده از گفتاردرمانان متخصص و با تجربه در کلاسهای که در طول اوقات فراغت این دانش آموزان مهیا می شود، می توان تا حدودی بر مشکلات خواندن و نقص تکلم آنان چیره گشت و آنان را برای دریافت اطلاعات و مهارت های اساسی خواندن در سال جدید تحصیلی آماده کرد...

باتشکر از پدر این دانش آموز به سراف معلم وی رفته تا از نقطه نظریات ایشان در راستای این آموزش بهره مند گردیم...

س- ضمن عرض سلام و با تشکر از زحماتتان لطفاً خود را معرفی نمایید؟
ج- با سلام، زاهدی هستم و از سال ۱۳۶۹ به خدمت در وزارت آموزش و پرورش مشغول به خدمت شدم و تاکنون در بسیاری از پایه های تحصیلی خصوصاً پایه پنجم ابتدایی تدریس کرده ام... به طور کلی کار در زمینه دانش آموزان تلفیقی را توفیق الهی می دانم خصوصاً که با چندین مورد مشابه احسان صادق تجربه آموزشی داشته ام....

س- شما با چه مشکلاتی در تدریس به دانش آموزان دارای نیازهای ویژه مواجهید؟

ج- به نظر من میزان دریافت دانش آموزان تلفیقی با یکدیگر متفاوت است. به طور مثال احسان دانش آموزی

است که با کمی توجه خاص می تواند در رده دانش آموزان خوب کلاس قرار گیرد، اما دانش آموزان دیگری هستند که با مشکلات شنوایی خود در دروسی مانند املا از شناسایی و درک حروف مشابه عاجزند و نمی توانند مفاهیم درسی را براحتی دریافت کنند. مسلماً اکثر معلمان، دوره های آموزش خاص این دانش آموزان را فراموش کرده اند...

در حال حاضر اگر معلمان، آموزش خاص و ویژه این افراد را فراموش کنند، از بروز بسیاری از مشکلات و سوء برخورد با این دانش آموزان کاسته خواهد شد.

به نظر من معلم باید این باور و نگرش را در سایر دانش آموزان به وجود آورد که کمبود شنوایی این کودکان یک واقیت است و باید با آن کنار آمد... نه اینکه در مقابل آن ایستاد... کما اینکه در طول این چند سال من به این مسئله کاملاً اعتقاد پیدا کردم و با توجه به علاقه و انگیزه شخصی و توفیق الهی توانسته ام رابطه خوبی با آنان برقرار کنم و برایشان مفید واقع شوم...

س- به نظر شما میزان پذیرش دانش آموزان عادی در رابطه با دانش آموزان استثنایی چگونه است؟

به نظر من میزان پذیرش جمع و نوع ارتباط دانش آموزان عادی نسبت به دانش آموزان استثنایی به نوع رابطه و باور و نگرش معلم مربوطه مرتبط است. چرا که دانش آموزان عادی قبلاً اطلاعات و تجاری در این زمینه ندارند... حال اگر معلم، دانش آموز استثنایی را به عنوان عضوی کارآمد به سایر اعضا و

دانش آموزان کلاس معرفی کند و توانایی و استعداد های وی را باور کرده و برای همگان توضیح دهد که این دسته از افراد هیچ گونه تفاوتی با سایرین ندارند و فقط با کمی توجه خاص می توانند در همه امور همانند سایرین موفق گردند، قدم اساسی را برای قبول و پذیرش جمعی دانش آموزان عادی برداشته است، به طوری که سایر دانش آموزان به راحتی وی را می پذیرند و همکاری مناسبی را با وی برقرار می کنند...

س- با توجه به اینکه یکی از حقوق دانش آموزان استثنایی استفاده از آموزش عمومی است به نظر شما در جهت توسعه آموزش تلفیقی چه اقداماتی باید صورت بگیرد؟

ج- به نظر من آموزش کوتاه مدت معلمان با استفاده از روشهای خاص، افزودن تعداد روزهایی که معلمان رابط به مدرسه می آیند و تهیه وسایل و ابزار کمک آموزشی خاص، کمک های شایانی به توسعه آموزش تلفیقی می نماید، زیرا اکثر آموزگاران اطلاعات کافی در این زمینه ندارند و چگونگی برقراری ارتباط با این دانش آموزان را نمی دانند و طبیعتاً آرایه یک برخورد نامناسب از طرف معلم می تواند تأثیر سوء بر عواطف و احساسات این دانش آموزان بر جا بگذارد... بنابر این آمادگی قبلی و آشنایی با آخرین دست آوردهای علمی در این زمینه برای کلیه معلمان عادی، ضروری و کارساز می باشد...

با تشکر از اینکه وقتان را در اختیار ما قرار دادید.

